

adviesrapport

Quickscan natuurtoets woningbouw Kornput- kwartier, Steenwijk

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

Status

Concept

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets woningbouw Kornputkwartier, Steenwijk

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Projectcode	Datum	Status
24-346	30 oktober 2024	Concept

Auteur(s)

K.J. Arkema & M. Boerhof

Modellering & GIS

K.J. Arkema

Tweede lezer

J. Borst

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

K.J. Arkema & M. Boerhof (2024). Quickscan natuurtoets woningbouw Kornputkwartier, Steenwijk. Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-346. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.2.1 Huidige situatie	7
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3 Leeswijzer	8
2. Wettelijk kader en methode	9
2.1 Omgevingswet	9
2.2 Onderzoeksmethode	9
2.2.1 Bureaustudie	9
2.2.2 Quicksan veldbezoek	9
2.2.3 Toets Flora- en fauna-activiteit	9
2.2.4 Toets Natura 2000-activiteit	10
2.2.5 Toets Natuurnetwerk Nederland	10
2.2.6 Toets houtopstanden	10
3. Soortbescherming	11
3.1 Flora	11
3.2 Zoogdieren	11
3.2.1 Vleermuizen	11
3.2.2 Kleine marterachtigen	14
3.2.3 Steenmarter	14
3.2.4 Egel	15
3.2.5 Grote bosmuis	16
3.2.6 Eekhoorn	16
3.2.7 Overige zoogdieren	16
3.3 Vogels	17
3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	17
3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	19
3.4 Vlinders	19
3.4.1 Grote weerschijnvlinder	19
3.4.2 Grote vos	20
3.4.3 Teunisbloempijlstaart	21
3.4.4 Overige vlinders	21
3.5 Amfibieën	21
3.5.1 Amfibieën	21
3.6 Reptielen	22
3.6.1 Ringslang	22
3.7 Vissen	22
3.8 Specifieke zorgplicht	22
4. Gebiedsbescherming	24

4.1	Natura 2000-gebieden	24
4.1.1	Algemeen	24
4.1.2	Stikstofdepositie	24
4.1.3	Specifiek zorgplicht Natura 2000	25
4.2	Natuurnetwerk Nederland	25
5.	Houtopstanden	27
5.1	Bescherming van houtopstanden	27
5.2	Vervolgstappen	28
5.2.1	Meld- en herplantingsplicht	28
5.2.2	Specifieke zorgplicht houtopstanden	28
	Geraadpleegde bronnen	29

Bijlagen

- Bijlage 1 - Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders
- Bijlage 2 - Ecologisch logboek
- Bijlage 3 - Overzicht verblijfplaatsen vleermuizen
- Bijlage 4 - Overzicht verblijfplaatsen kleine marterachtigen, grote bosmuis, egel
- Bijlage 5 - Overzicht waardplanten (nacht)vlinders

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Steenwijkerland heeft het voornemen een omgevingsplanprocedure voor woningbouw in het Kornputkwartier in Steenwijk op te starten. Omdat uitvoering van dit plan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient er een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd te worden. Hierin wordt het initiatief getoetst aan het natuurbeschermingsrecht. In de voorliggende quickscan natuurtoets zijn de mogelijke gevolgen van het initiatief op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden in beeld gebracht.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt op ruim 3 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied De Wieden (zie figuur 3.1). Op grotere afstand liggen Natura 2000-gebied Holtingerveld (circa 5 kilometer) en Weerribben (circa 8 kilometer). Vanwege deze afstand en (lokale) aard van het voornemen zijn nadelige gevolgen – met uitzondering van stikstofdepositie – op voorhand uitgesloten.
- Het plangebied ligt op circa 2 kilometer afstand van het Natuurnetwerk Nederland. Gezien de tussenliggende afstand wordt de rust, donkerte, de kwaliteit van water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het NNN, worden niet aangetast door de geplande werkzaamheden. Er is mogelijk sprake van aantasting van de bodemkwaliteit door de effecten van stikstofdepositie.

Houtopstanden

- In het plangebied zijn bomen aanwezig die buiten de bebouwingscontouren houtkap vallen. Deze bomen vallen niet onder de uitsluitingsregels van de Omgevingswet en zijn daarom beschermd onder de Omgevingswet. Het betreft de bomen langs de Meppelerweg, Dennenallee en de bomenrij aan de westzijde van de bebouwing. Alle houtopstanden in het plangebied zijn met elkaar verbonden, waardoor ze beschermd zijn onder de Omgevingswet.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen, steenmarter, bunzing, wezel, egel, grote bosmuis en eekhoorn aanwezig.
- In het plangebied zijn mogelijk jaarrond beschermde nestplaatsen (zogenoemde categorie 1 t/m 4 soorten) aanwezig van steenuil, huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en boerenzwaluw.
- Binnen het plangebied is voor diverse categorie 5 soorten geschikt broedbiotoop aanwezig, zoals spreeuw, zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, groene specht en grote bonte specht. Nesten van vogels die vallen onder categorie 5 zijn soorten die over voldoende flexibiliteit beschikken om

zich elders te vestigen. Maar deze zijn dusdanig kwetsbaar dat aangetoond moet worden dat er voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen.

- In het plangebied zijn waardplanten van grote weerschijnvlinder, grote vos en teunisbloempijlstaart aanwezig. Ook zijn er geschikte overwinteringsplekken van grote vos aanwezig in de schuur, garagebox en boomholten. Het plangebied wordt daarom mogelijk gebruikt als voorplantingsgebied door deze soorten en voor grote vos mogelijk ook als overwinteringsgebied.
- In het plangebied en de directe omgeving zijn geen beschermde verblijfplaatsen of onmisbaar leefgebied van reptielen, overige ongewervelden en groeiplaatsen van flora aangetroffen of te verwachten, met uitzondering van beschermde soorten waarvoor een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Omgevingswet geldt in de provincie Overijssel. Wel geldt de specifieke zorgplicht voor deze soorten.

Advies en vervolgstappen

- Wanneer de beschermde houtopstanden niet in het plan worden ingepast en moeten worden gekapt, is een meld- en herplantplicht van toepassing. Wanneer herplant op dezelfde locatie niet mogelijk is, moet bij bevoegd gezag toestemming gevraagd worden voor herplant op een andere locatie. Een dergelijke toestemming heet onder de Omgevings-wet een 'maatwerkvoorschrift'.
- Aanvullend onderzoek is noodzakelijk naar vleermuizen, steenmarter, grote bosmuis, eekhoorn, huismus, gierzwaluw, grote weerschijnvlinder, grote vos en teunisbloempijlstaart. Wanneer uit aanvullend onderzoek blijkt dat beschermde voortplantings- of rustplaatsen, waardplanten of vliegroutes aanwezig zijn, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig indien deze natuurwaarden negatieve effecten ondervinden bij uitvoering van het plan. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.
- Voor bunzing, wezel en egels is er geen aanvullend onderzoek nodig, omdat op basis van bekende verspreidingsgegevens en de habitatbeoordeling direct overgegaan kan worden op het aanvragen van een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Hierom dient de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Bij het aantreffen van in gebruik zijnde nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd.
- De specifieke zorgplicht ten aanzien van soorten is altijd van toepassing. In paragraaf 3.8 zijn voorzorgsmaatregelen genoemd. Indien volgens deze voorzorgsmaatregelen wordt gewerkt én dit wordt vastgelegd in een logboek (of ecologisch werkprotocol) kan worden aangetoond dat er zorgvuldig en conform de specifieke zorgplicht wordt gewerkt.
- Aanvullend onderzoek is nodig om de effecten van stikstofemissie als gevolg van het plan in beeld te brengen. Geadviseerd wordt om zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator uit te (laten) voeren om te beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn voor Natura 2000-gebieden.
- Nader onderzoek naar de effecten van stikstof op het NNN is noodzakelijk.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Steenwijkerland heeft het voornemen een omgevingsplanprocedure voor woningbouw in het Kornputkwartier in Steenwijk op te starten. Omdat uitvoering van dit plan negatieve gevolgen kan hebben voor beschermde natuurwaarden, dient er een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd te worden. Hierin wordt dit initiatief getoetst aan het natuurbeschermingsrecht. In de voorliggende quickscan natuurtoets is onderzocht of er zicht is op een vergunning voor het wijzigen van de bestemming van het plangebied. In dit rapport zijn de mogelijke gevolgen van het initiatief op beschermde soorten, gebieden en houtopstanden in beeld gebracht.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied “Kornputkwartier” is gelegen in Steenwijk in de gemeente Steenwijkerland en wordt ten zuiden en westen omsloten door de Meppelerweg en aan de noordoost kant aan de Stormbaan (zie figuur 1.1). In de westkant van het plangebied staan twee woonhuizen (A, C), een garagebox met een plat dak (B) en een schuur met een puntdak (D). Woonhuis A wordt momenteel bewoond, woonhuis C staat al enige tijd leeg. Rondom de woningen zijn verspreid rommelhoekjes aanwezig met onder andere pallets en losse dakpannen. Het overgrote deel van het plangebied bestaat uit schraal bloemrijk grasland. Het plangebied wordt aan de noordwestzijde omzoomd door een oude bomensingel. Daarnaast is er ondergroei van braam en framboos aanwezig. Aan de zuidzijde van het plangebied, langs de Meppelerweg staat jonge bosopslag.

Op de woonerven zijn diverse bomen, struiken, hagen en gazons aanwezig. De woningen hebben gemetselde spouwmuuren en pannendaken. De woningen hebben achterstallig onderhoud. In het noorden ligt direct naast het plangebied een oude bunker (zie figuur 1.1, object E) die is ingericht als winterverblijfplaats voor vleermuizen. De bunker is ontoegankelijk voor mensen aangezien de twee op het zuidoosten gerichte ingangen zijn dichtgemetseld. Voor vleermuizen zijn er opening gelaten in het metselwerk zodat zij de bunker wel in en uit kunnen vliegen.

Figuur 1.1 Het plangebied (rood omlijnd), met woonhuizen (A, C), schuur (B), garagebox (D) en de vleermuisbunker (E). Bron luchtfoto: PDOK

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Met de wijziging van het omgevingsplan van militair terrein naar woondoeleinden wil de gemeente Steenwijkerland in de toekomst binnen het plangebied woningbouw mogelijk maken. Exacte inrichtingsplannen voor het plangebied zijn op het moment van schrijven onbekend.

1.3 Leeswijzer

Het juridische kader waarbinnen de quickscan natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt beschreven of er beschermde soorten (hoofdstuk 3), beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en beschermde houtopstanden (hoofdstuk 5) voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het initiatief en of er mogelijk schadelijke handelingen worden verricht. Hierbij is aangegeven welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om schadelijke handelingen te voorkomen, of een vergunningplicht van toepassing is en of vervolgonderzoek nodig is om kennisleemten op te vullen.

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Een groot deel van de regels over de fysieke leefomgeving is hiermee gebundeld in één wet. De Omgevingswet bestaat, naast de Omgevingswet zelf, uit vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en één ministeriële regeling. De Omgevingswet regelt onder meer de bescherming van flora en fauna, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In dit rapport wordt ingegaan op de onderdelen flora en fauna, Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden. Bijlage 1 bevat een samenvatting van de relevante wetteksten.

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 Bureaustudie

Om een beeld te krijgen van aanwezige natuurwaarden in en in de omgeving van het plangebied is gestart met een bureaustudie. Hierbij zijn onder andere bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied van ruim drie kilometer rondom het plangebied aangehouden en is gezocht naar waarnemingen in de afgelopen vijf jaar. Daarnaast is de Informatiekaart Natuur (IKN) geraadpleegd om een beeld te krijgen van de ligging van nationaal en provinciaal beschermde gebieden in en rondom het plangebied.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit de bureaustudie vormde de basis voor een veldbezoek dat op 2 september 2024 (droog, bewolkt, matige wind, 23°C) is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek zijn het plangebied en directe omgeving onderzocht, waarbij aandacht is besteed aan (biotoop van) beschermde soorten en gebieden. Tijdens het bezoek is toestemming verleend door de bewoner van het woonhuis om het erf te betreden en te onderzoeken. De gebouwen zijn niet van binnen onderzocht.

2.2.3 Toets Flora- en fauna-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het plan. Vervolgens is bepaald of er schadelijke handelingen kunnen optreden door uitvoering van het plan op beschermde soorten en/of hun leefgebied. Tot slot is beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn, zoals het

vastleggen van mitigerende maatregelen in het plan, vervolgonderzoek of het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een Flora- en Fauna-activiteit.

2.2.4 Toets Natura 2000-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of het plan kan leiden tot (significant) nadelige gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Er is gestart met het bepalen van de (mogelijke) negatieve effecten die kunnen optreden als gevolg van het plan. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn voor instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Als er mogelijk sprake is van significant nadelige gevolgen is er advies gegeven over te nemen vervolgstappen. Het uitvoeren van een stikstof berekening maakt geen onderdeel uit van de voorliggende natuurtoets.

2.2.5 Toets Natuurnetwerk Nederland

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er door het plan effecten kunnen optreden op de wezenlijk kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland. Indien dit het geval is, is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen. Het uitvoeren van een stikstof berekening maakt geen onderdeel uit van de voorliggende natuurtoets.

2.2.6 Toets houtopstanden

Om te bepalen of binnen het plangebied de Rijksregels voor het vellen van een houtopstand van toepassing zijn, is onderzocht of het plangebied buiten de 'bebouwingscontour houtkap' ligt en/of is nagegaan of er uitzonderingsregels van toepassing zijn. Indien de Rijksregels van toepassing zijn, worden de eventueel benodigde vervolgstappen beschreven.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

In het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende plantensoorten aangetroffen zoals muizenoor, klein vogelpootje en schapenzuring. Tijdens het veldbezoek zijn geen plantensoorten aangetroffen waarvoor een vergunningplicht geldt. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

Het plangebied is vanwege het aanwezige schrale grasland ecologisch gezien een interessante zone met potentie voor veel plantensoorten die op de Rode lijst staan. In de omgeving van het plangebied zijn soorten van de Rode lijst bekend. Het gaat onder andere om beemdkroon, bolderik, gele kornoelje, kruiptijm en steenanjer. Het lijkt hierbij echter te gaan om soorten die via bloemmengsels verspreid worden, aangezien de natuurlijke verspreiding van deze soorten niet in de omgeving van het plangebied voorkomt (Verspreidingsatlas, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen soorten van de Rode lijst waargenomen.

3.2 Zoogdieren

3.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven. In de omgeving van plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en meervleermuis (NDFF, 2024).

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders. Dit kunnen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, baltslocaties, paarverblijven en winterverblijven zijn. Het verstoren, beschadigen, vernietigen of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken vaak jarenlang dezelfde structuren om zich te oriënteren tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Als alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'essentieel' en zodoende beschermd.

Foeragegebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water, zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen heeft binnen de Omgevingswet echter geen juridische bescherming, tenzij het essentieel is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn gebouwen aanwezig met potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (zie figuur. 3.1). In de bebouwing zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen aanwezig in de vorm van spouwroosters, ruimtes in of achter dakbeschot en kieren bij de dakaansluiting. Uit een eerder en reeds verjaard onderzoek door Oranjewoud (Oranjewoud, 2003) is een kolonie dwergvleermuizen aangetoond in gebouw C. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van gebouwen met potentiële geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Als gevolg van de plannen worden de gebouwen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen gesloopt. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om de functie van de gebouwen voor vleermuizen vast te stellen.

Tijdens het veldbezoek zijn in de aanwezige bomen in het plangebied geen voor vleermuizen geschikte holtes of spleten aangetroffen. De bomen in de bomenrij aan de westkant van het plangebied bevatten echter mogelijk wel geschikte holtes voor vleermuis. De bomen stonden ten tijde van het veldbezoek in blad, waardoor ze niet optimaal te inspecteren waren op holten voor vleermuizen. Indien de bomenrij bij de uitvoering van het plan gekapt moet worden, is aanvullend onderzoek naar holtes voor vleermuizen noodzakelijk.

Indien tijdens het aanvullend onderzoek verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen die bij het uitvoeren van het plan worden geschaad is een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

Vleermuisbunker

Aan de noordoostkant, direct buiten het plangebied, is een voormalige bunker van Defensie aanwezig. Deze bunker is specifiek aangepast zodat deze geschikt is als winterverblijfplaats voor diverse soorten vleermuizen (zie figuur 3.2). Tijdens het bezoek was een inspectie van de bunker niet mogelijk aangezien de ingangen dichtgemetseld zijn. Het gebruik van de bunker door vleermuizen kan daarom niet worden uitgesloten. De bunker ligt buiten het plangebied en blijft in de toekomstige situatie behouden, waardoor er geen (potentiële) verblijfplaatsen verloren gaan. Verstoring van overwinterende vleermuizen kan worden voorkomen door eventuele heiwerkzaamheden ten behoeve van de bouw buiten de winterperiode (oktober – april) uit te voeren. Daarnaast dient de bomenrij aan de westkant van het plangebied behouden te blijven. Deze bomenrij fungeert zeer waarschijnlijk als aanliegroute naar de vleermuisbunker en heeft zodoende een essentiële functie in het functioneren van de bunker als winterverblijfplaats voor vleermuizen. Tenslotte dient verlichting zo veel mogelijk van de ingangen weg worden gericht om verstoring te voorkomen en moet er nadrukkelijk worden gekeken of lichtgebruik echt noodzakelijk is. Indien niet aan deze voorwaarden voldaan kan worden is aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een vergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Figuur 3.1 (links) Mogelijke invliegopening/verblijfplaatsen van vleermuizen in woning.

Figuur 3.2 (rechts) De bunker aangepast tot mogelijke winterverblijfplaats.

Vliegroutes

De bomenrij langs de Dennenallee en Meppelerweg wordt mogelijk gebruikt als vliegroute door vleermuissoorten als meervleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger (zie kader 3.1). Vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde, mits de bomenrij behouden blijft en er bij de inrichting van het plangebied wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Verstoring van vleermuizen op de vliegroutes moet worden voorkomen door de werkzaamheden in de periode van winterslaap uit te voeren (december tot en met maart) of door buiten deze periode tussen zonsondergang en zonsopkomst geen uitstralende lichtbronnen richting de vliegroute toe te laten passeren.
- Toekomstige buitenverlichting wordt niet gericht op bomen of bomenrijen. Armaturen worden omlaag gericht. In het lichtplan wordt nadrukkelijk gekeken naar waar licht écht noodzakelijk is.

Indien niet aan bovenstaande voorwaarden kan worden voldaan is aanvullend onderzoek naar de functie van de bomenlanen en houtwallen voor vleermuizen noodzakelijk. Indien hieruit blijkt dat de vaste vliegroutes essentieel zijn is het aanvragen van een vergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van beplanting, bomenrijen en grasland wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door diverse vleermuissoorten. De voorgenomen ingrepen hebben naar verwachting geen invloed op belangrijke foerageergebieden, omdat slechts beperkt

foerageergebied verloren gaat en tijdens en na de werkzaamheden ruim voldoende foerageergebied aanwezig blijft in het plangebied en nabije omgeving in de vorm van bosranden en bomenrijen, tuinen en wateren. Zodoende is geen sprake van aantasting van onmisbaar foerageergebied. Wel dient verstoring van foeragerende veermuizen te worden voorkomen, door de werkzaamheden in de periode van winterslaap uit te voeren (december tot en met maart) of door buiten deze periode tussen zonsondergang en zonsopkomst geen uitstralende lichtbronnen richting het foerageergebied toe te passen. Indien deze voorzorgsmaatregelen worden toegepast, zijn er geen vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig.

3.2.2 *Kleine marterachtigen*

In en in de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van kleine marterachtigen bekend. In de wijde omgeving van het plangebied zijn wel waarnemingen bekend (bunzing op 450 meter afstand, hermelijn ruim 2,7 kilometer en wezel 2 kilometer) (NDFF, 2024; Douma *et al.*, 2011). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of sporen van wezel, bunzing of hermelijn aangetroffen.

Het voorkeursleefgebied van bovengenoemde soorten bestaat uit kleinschalig en structuurrijk landschap met boerenerven en veel (lijnvormige) landschapselementen zoals houtwallen, bosjes, heggen, greppels en sloten. Hermelijn leeft vooral in vochtigere terreindelen zoals slootkanten en rietvelden, terwijl wezel en bunzing met name in drogere habitats voorkomen.

Het plangebied betreft een droog terrein zonder water en is daardoor niet geschikt als habitat voor hermelijn. Op basis van de habitateigenschappen en het ontbreken van waarnemingen in en direct rondom Steenwijk wordt het voorkomen van hermelijn binnen het plangebied uitgesloten.

Delen van het plangebied zijn wel geschikt als (winter)verblijfplaats voor wezel en bunzing door de aanwezigheid van ruig begroeide delen, rommelhoekjes en veel ondergroei. Bij het verwijderen van bovengenoemde elementen gaat leefgebied met verblijfplaatsen van wezel en bunzing verloren. Mogelijk wordt het overige deel van het plangebied in beperkte mate gebruikt als foerageergebied door bunzing en wezel. Dit betreft echter geen essentieel foerageergebied aangezien in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende optimaal geschikt foerageergebied aanwezig is in de vorm van bosjes, greppels, heggen en sloten.

Door uitvoering van het plan worden mogelijke verblijfplaatsen van wezel en bunzing geschaad. Hierdoor is voor uitvoering van het plan het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Provincie Overijssel hanteert de mogelijkheid om voor kleine marterachtigen zonder nader onderzoek een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te kunnen aanvragen (Scholten-Huizendveld, 2021). Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de soort(en) aanwezig zijn, zonder aan te tonen of dit daadwerkelijk het geval is. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.2.3 *Steenmarter*

In en in de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van steenmarter (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen van steenmarter aangetroffen. Wel is er een oude latrine bekend in gebouw A (figuur 1.1) door de bewoner.

Steenmarter is een cultuurvolger en komt daarom met name voor in de buurt van menselijke bebouwing. Voortplantings- en rustplaatsen van steenmarter zijn binnen het plangebied mogelijk aanwezig op zolders, in de schuur of in de garagebox.

Bij het verwijderen van bovengenoemde elementen gaan mogelijk verblijfplaatsen van steenmarter verloren. Er gaat geen essentieel foerageergebied verloren omdat tijdens en na de werkzaamheden ruim voldoende foerageergebied aanwezig blijft in nabije omgeving in de vorm van houtwallen, bosjes, bomenlanen, erven en tuinen.

Indien in het kader van het nieuwe plan de bestaande bebouwing moet wijken, dan is aanvullend onderzoek naar sporen en verblijfplaatsen van steenmarter noodzakelijk om de exacte verblijfplaatsen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Bij het vaststellen van verblijfplaatsen van steenmarter is het vervolgens noodzakelijk om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te verkrijgen. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.2.4 *Egel*

In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van egel bekend (NDFF, 2024). Daarnaast heeft de bewoner tijdens het veldbezoek aangegeven een egel te hebben gezien bij een van de twee egelhuisjes op het erf. Tijdens het veldonderzoek zijn geen exemplaren of sporen van egel aangetroffen.

Egels komen vrijwel overal voor, met uitzondering van gebieden met een zeer natte bodem. Egels zijn nachtactief. Overdag verblijven ze in een nest dat ze maken van bladeren, mos of ander materiaal onder (braam)struiken of takkenbossen. Egels maken alleen tijdens de winterslaap van ongeveer november tot en met april gebruik van vaste verblijfplaatsen. Buiten deze periode zijn ze minder afhankelijk van specifieke verblijfplaatsen en kunnen ze natuurlijke holtes, bladhopen, composthopen of dichte vegetatie gebruiken als verblijfplaats. Verblijfplaatsen worden binnen het plangebied verwacht in de dichte vegetatie, de aanwezige egelhuisjes, houtwallen en struwelen die ook geschikt zijn voor kleine marterachtigen (zie bijlage 4). Daarnaast zijn er op het erf ook potentiële verblijfplaatsen van egel aanwezig in tuinen, houtstapels en een kippenhok.

Bij het verwijderen van bovengenoemde elementen gaat leefgebied met mogelijke verblijfplaatsen van egel verloren. Indien er bij uitvoering van de plannen mogelijke verblijfplaatsen van egel worden geschaad is voorafgaand aan de uitvoering het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig¹. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

¹ Voor egel is er geen geschikte methode om aanwezigheid uit te sluiten in grote gebieden. Voor egel geldt in dit geval dat een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig is voor uitvoering van het plan.

3.2.5 **Grote bosmuis**

In de omgeving van het plangebied (circa 4,9 km afstand) zijn waarnemingen bekend van grote bosmuis (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van grote bosmuis aangetroffen.

Grote bosmuis komt van oorsprong voor in oude bosgebieden en bosranden met weinig ondergroei. De soort breidt zich de laatste jaren in rap tempo uit vanuit het oosten. Grote bosmuizen worden inmiddels ook in het agrarisch gebied waargenomen in houtwallen en brede, ruig begroeide bermen. Geschikte voortplantings- en rustplaatsen van grote bosmuis zijn binnen het plangebied mogelijk aanwezig in houtwallen, dichte vegetatie en struwelen (zie bijlage 4).

Bij het verwijderen van bovengenoemde elementen gaat mogelijk leefgebied van grote bosmuis verloren. Bij uitvoering van de plannen waarbij potentieel leefgebied van grote bosmuis wordt geschaad is voorafgaand aanvullend onderzoek met life-traps (waarbij muizen levend worden gevangen) noodzakelijk om aan of afwezigheid aan te tonen. Indien grote bosmuis bij aanvullend onderzoek wordt vastgesteld en schade aan (mogelijke) verblijfplaatsen niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.2.6 **Eekhoorn**

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van eekhoorn (NDFF, 2024). Het betreft een aantal waarnemingen rondom de Kallenkoterallee en verderop langs de Meppelerweg. Tijdens het veldbezoek zijn er geen individuen en/of sporen van eekhoorn aangetroffen.

Eekhoorns komen voor in bos- en boomrijke gebieden. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Dit voorkeurshabitat is aanwezig langs de Dennenallee en de Meppelerweg.

Ten tijde van het veldbezoek stonden de aanwezige bomen nog vol in het blad, waardoor ze niet optimaal te inspecteren waren op nestplaatsen van eekhoorn. Aanvullend onderzoek naar eekhoorn is noodzakelijk in de bladloze periode (winter) om vast te stellen of er zich nesten van eekhoorn in het plangebied bevinden. Wanneer nesten van eekhoorn bij het aanvullende onderzoek wordt vastgesteld en schade aan deze nesten niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.2.7 **Overige zoogdieren**

(Vaste) verblijfplaatsen en/of essentieel foerageergebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals das en veldspitsmuis) worden op basis van de terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten bekend en/of te verwachten. Dit zijn onder andere de huisspitsmuis, gewone bosmuis en rosse woelmuis. Bij werkzaamheden in het plangebied kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel een vrijstelling van het verbodsartikel voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.8).

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie bijlage 1). Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in provincie Overijssel verstaan: in functie zijnde nesten en rustplaatsen van boerenwaluw, boomvalk, bosuil, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, huiszwaluw, kerkuil, oehoe, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, torenvalk, wespandief, zeearend, zwarte specht en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Huismus

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van huismus (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen. Huismussen broeden in bebouwing waarbij de nestplaats zich bevindt onder dakpannen, in boerenschuren en diverse openingen in bebouwing. Daarnaast maken ze ook gebruik van nestkasten. De leefomgeving rondom nestlocaties kan ook een beschermde status hebben wanneer de functionaliteit van de nestplaats hier afhankelijk van is.

Binnen het plangebied is bebouwing aanwezig die geschikt is als nestplaats voor huismussen, zoals onder dakpannen en in de dakgootbetimmering. Daarnaast is het erf mogelijk essentieel leefgebied van de huismus. Indien de bebouwing en het erf gesloopt/ verwijderd wordt dan gaan mogelijk nestplaatsen en essentieel leefgebied van huismus verloren. Er is aanvullend onderzoek nodig om de functie van het plangebied voor huismus in kaart te brengen. Wanneer nestplaatsen van huismus of essentieel leefgebied wordt vastgesteld en schade hieraan niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

Gierzwaluw, boerenwaluw en huiszwaluw

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van boerenwaluw, huiszwaluw en gierzwaluw bekend (NDFF, 2024). Wel zijn de soorten bekend in de omgeving van het plangebied. Tijdens

het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van boerenwaluw, huiswaluw of gierwaluw waargenomen.

Alle drie de soorten zijn gebouwbewonende soorten. Boerenwaluw bouwt zelf nestkommen in open schuren, stallen en onder bruggen. Huiswaluw bouwt ook zelf nestkommen, vaak onder dakoverstekken. Gierwaluw bouwt geen nestkommen, maar broedt in gebouwen op spouwmuren, onder dakpannen en andere openingen. Boerenwaluw, huiswaluw en gierwaluw foerageren tot op grote afstand van de nestplaats.

Binnen het plangebied zijn voor deze soorten diverse potentieel geschikte nestplaatsen aanwezig op het erf. Door de voorgenomen plannen gaat geen essentieel foerageergebied van deze soorten verloren. In de omgeving van het plangebied is namelijk ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig waardoor op deze wijze (indirect) geen nestplaatsen verloren gaan.

Indien bebouwing niet behouden wordt is aanvullend onderzoek noodzakelijk om te bepalen of er van gierwaluw, huiswaluw en boerenwaluw nestplaatsen aanwezig zijn. Wanneer nestplaatsen van de soorten bij aanvullend onderzoek wordt vastgesteld en schade aan nestplaatsen niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

Steenuil

In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van steenuil bekend (NDFF, 2024). De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich op circa 1,5 kilometer ten westen van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van steenuil waargenomen.

Steenuil is afhankelijk van divers en kleinschalig cultuurlandschap waarbij nestplaatsen voornamelijk aanwezig zijn in boomholtes, nestkasten, schuren en andere gebouwen. Steenuilen zijn zeer plaatsgetrouw en hebben een relatief klein territorium van 5 tot 30 hectare. De leefomgeving rondom nestlocaties kan ook een beschermde status hebben wanneer de functionaliteit van de nestplaats hier afhankelijk van is.

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor steenuilen, waarbij het schrale grasland aan de oostzijde van het plangebied geschikt als foerageergebied. De woonhuizen en schuur met puntdak (figuur 1.1, object A, C en D) hebben voor steenuil geschikte ruimten om te broeden doordat er openingen, nissen en rustige plekken in de gebouwen aanwezig zijn.

Aanvullend onderzoek volgens het kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017a) is noodzakelijk om te bepalen of het plangebied deel uitmaakt van een territorium van steenuil. Wanneer steenuil bij aanvullend onderzoek wordt vastgesteld en schade aan leefgebied niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied en in de directe omgeving (<75 meter) zijn geen andere jaarrond beschermde nestlocaties van vogels bekend (NDFF, 2024) of aangetroffen tijdens het veldonderzoek.

Mogelijk wordt het plangebied en omgeving wel gebruikt als foerageergebied door soorten als de buizerd, torenvalk en kerkuil. Door de werkzaamheden verdwijnt mogelijk een klein oppervlak foerageergebied van deze soorten. In de omgeving blijft ruim voldoende alternatieve foerageergebied beschikbaar om dit (tijdelijke) verlies op te vangen, waardoor (indirect) geen nestplaatsen verloren gaan. Het nemen van vervolgstappen voor overige vogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

Door de aanwezigheid van bomen en bebouwing binnen het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten als gaai, roodborst, merel, tjiftjaf, vink, houtduif en merel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoring is echter alleen verboden wanneer de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor de te verwachten soorten kan verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Daarmee is het dus van belang of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Vooral soorten als houtduif en wilde eend kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd.

Indien geen nesten in gebruik zijn ten tijde van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten niet aan de orde, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

3.4 Vlinders

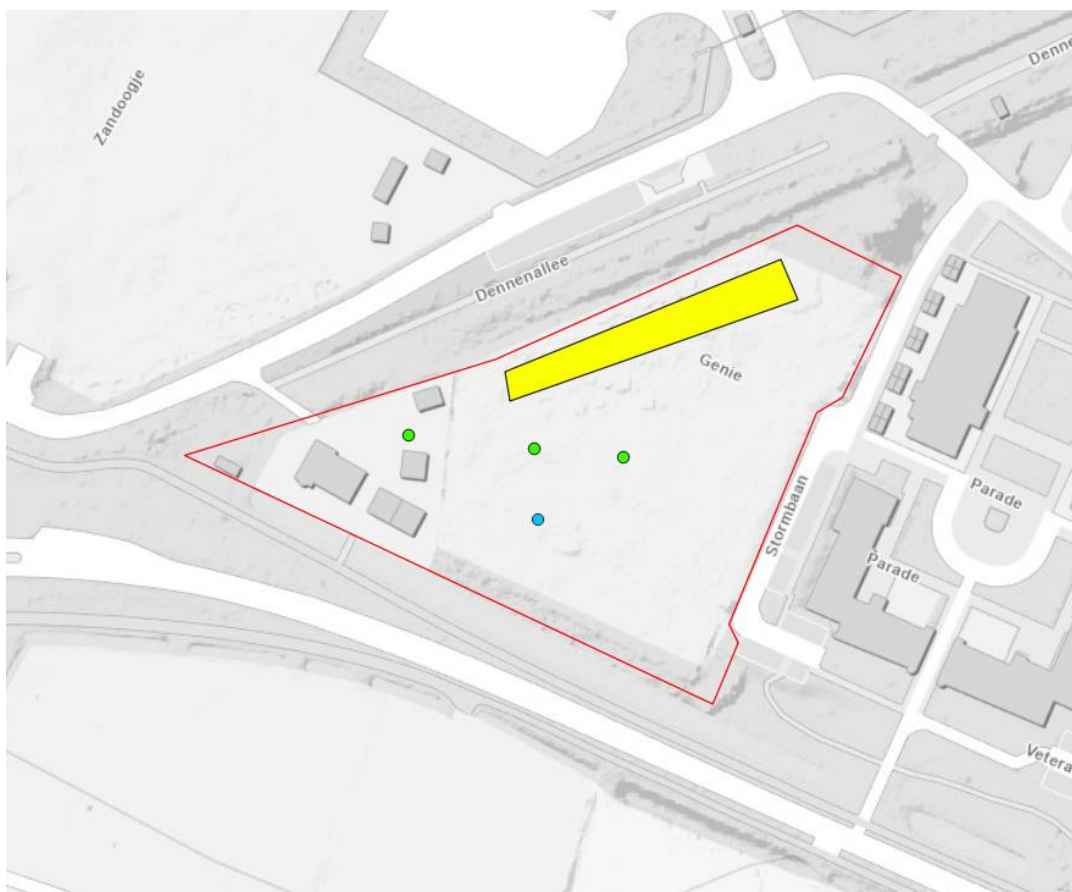
3.4.1 Grote weerschijnvlinder

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van grote weerschijnvlinder (NDDF, 2024). De dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich in De Auken op circa 3 kilometer afstand van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van grote weerschijnvlinder waargenomen.

Grote weerschijnvlinder komt voornamelijk voor in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes. De waardplant van de soort is boswilg en soms grauwe wilg. In het plangebied zijn op meerdere plekken waardplanten van de soort aanwezig (zie figuur 3.2 en bijlage 5). Gezien de aanwezigheid van waardplanten en bekende verspreidingsgegevens kan de aanwezigheid van grote weerschijnvlinder binnen het plangebied niet worden uitgesloten.

Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van grote weerschijnvlinder binnen het plangebied is noodzakelijk. Wanneer grote weerschijnvlinder bij aanvullend onderzoek wordt vastgesteld en

schade aan voortplantingsplaatsen niet voorkomen kan worden, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

Figuur 3.2 Vindplaatsen van waardplanten van beschermde (nacht)vinders; boswilg (blauw), ratelpopulier (groen) en diverse vindplaatsen van teunisbloem (geel vlak).

3.4.2 Grote vos

Op circa één km van het plangebied is een waarneming bekend van grote vos (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van grote vos aangetroffen.

Na tientallen jaren uitgestorven te zijn geweest in Nederland, is de soort sinds 2018 weer wijdverspreid aanwezig en kan inmiddels overal opduiken. Grote vos benut met name iepen, ratelpopulieren, fruitbomen, zoete kersen en breedbladige wilgen als waardplant (voortplantingsplaats). De vinders overwinteren op donkere, droge locaties van hout, waaronder schuren, houtstapels en tuinhuisjes.

Van grote vos zijn zowel potentiële voortplantings- als overwinteringslocaties aanwezig binnen het plangebied. Bij het kappen van waardplanten (iepen, ratelpopulieren, fruitbomen of zoete kersen) gaan mogelijk voortplantingsplaatsen verloren (bijlage 5). Bij het verwijderen van de schuur, garagebox of holle bomen gaan mogelijk overwinteringsplekken van grote vos verloren. Aanvullend onderzoek naar grote vos is noodzakelijk om de functie van het plangebied voor de soort vast te stellen. Indien voortplantingsplaatsen en overwinteringslocaties van grote vos worden vastgesteld is een

omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig voor het verwijderen van de voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.4.3 *Teunisbloempijlstaart*

In de directe omgeving van het plangebied is een recente waarneming bekend van teunisbloempijlstaart (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van teunisbloempijlstaart waargenomen.

De teunisbloempijlstaart is een warmteminnende soort die met de klimaatverandering steeds verder naar het noorden oprukt. De soort wordt sinds 1996, na een lange periode van afwezigheid, weer waargenomen in Nederland. Zowel de rupsen als de imago's zijn zoonanbidders. Hierdoor worden open plekken gewaardeerd in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De laatste jaren duikt de soort ook veel op ruderaal plekken in het stedelijk gebied op. Door meerdere soorten waardplanten is het leefgebied vrij divers. De waardplanten van de teunisbloempijlstaart zijn harig wilgenroosje, basterdwederik, teunisbloem en grote kattenstaart.

Voor teunisbloempijlstaart is er geschikt voortplantingshabitat aanwezig binnen het plangebied door de aanwezigheid van groeiplaatsen van teunisbloem. Bij het verwijderen van waardplanten gaan mogelijk voortplantingsplaatsen verloren (zie bijlage 5). Aanvullend onderzoek naar teunisbloempijlstaart is noodzakelijk. Indien waardplanten en overwinteringslocaties van grote vos worden vastgesteld dan is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig voor het verwijderen van de voortplantingsplaatsen en overwinteringsplaatsen. Een Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit kan worden verleend als voldaan wordt aan drie voorwaarden: er zijn geen alternatieven mogelijk, er is een wettelijk belang en de gunstige staat van instandhouding mag niet in het geding zijn. Tijdens de nadere planuitwerking moet worden onderbouwd of aan deze voorwaarden wordt voldaan en of er zodoende uitzicht is op een Omgevingsvergunning.

3.4.4 *Overige vlinders*

Op basis van het veldbezoek, de ecologische vereisten van soorten en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) worden voortplantings- en verblijfplaatsen van overige vlinders van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en overige nationaal beschermde vlinders (zoals kommavlinder) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde. Wel is (mogelijk) de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.8).

3.5 **Amfibieën**

3.5.1 *Amfibieën*

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt voortplanting en overwintering van in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder vrijstelling, zoals rugstreeppad of kamsalamander, in het plangebied uitgesloten.

Het plangebied wordt mogelijk wel gebruikt als overwinteringsplaats voor diverse amfibieën zoals kleine watersalamander of bruine kikker. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van deze amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Overijssel een vrijstelling van het verbodsartikel voor het beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen (zie paragraaf 3.8) is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Daarnaast geldt de specifieke zorgplicht voor deze amfibieën (zie paragraaf 3.8).

3.6 Reptielen

3.6.1 *Ringslang*

In het plangebied zijn geen waarnemingen van ringslang bekend (NDFF, 2024). Bekende voorplantingsplaatsen van ringslang zijn op meer dan vijf kilometer afstand ten zuidwesten en ten noordoosten van het plangebied bekend (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen individuen of sporen van ringslang aangetroffen.

Ringslang komt voor in waterrijke habitats, waar eieren worden gelegd in zogenaamde ‘broeihopen’ als van aangespoeld materiaal, bladerhopen of composthopen. Ringslang wordt vaak aangetroffen op kades en oevers, van waar gejaagd wordt op met name amfibieën. Overwintering vindt plaats op droge, hoger gelegen en beschutte plaatsen als spoordijken, tussen boomstronken of rietbulten.

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig wat kan dienen als zomerverblijfplaats of foerageerlocatie. Er is matig geschikt habitat voor overwintering aanwezig binnen het plangebied in de vorm van een rommelhoekjes.

Tussen het plangebied en de gelegen zomer- en paarverblijven van de ringslang bevinden zich verschillende obstakels, zoals gemeentelijke wegen en N-wegen. Bovendien zijn er meerdere geschiktere, hoger gelegen delen in de omgeving die eenvoudiger toegankelijk zijn als winterverblijf voor ringslang. Het is daarom niet te verwachten dat er in het plangebied vaste verblijfplaatsen van ringslangen aanwezig zijn. Vervolgstappen ten aanzien van ringslang zijn niet aan de orde.

3.7 Vissen

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater wordt er in het plangebied geen geschikt habitat verwacht voor vissen waarvoor een omgevingsvergunningplicht geldt.

3.8 Specifieke zorgplicht

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor soorten. De specifieke zorgplicht schrijft voor dat nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen en beperkt moeten worden. Dit betekent dat er bij de uitvoering van het plan voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om invulling aan deze specifieke zorgplicht te geven. Er zijn aanwijzingen dat er soorten -waarvoor de specifieke zorgplicht geldt -kunnen voorkomen in het plangebied. Het betreft soorten uit de

soortgroepen amfibieën, zoogdieren, vogels, en insecten. Het uitvoeren van het plan kan nadelige gevolgen hebben voor (belangrijke leefgebieden van) die soorten.

Met onderstaande maatregelen wordt invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht voor soortbescherming. Hierbij dient er tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden een logboek bijgehouden te worden waarin staat hoe de maatregelen toegepast worden. Met behulp van het logboek kan in geval van handhaving worden aangetoond dat er zorgvuldig en volgens de specifieke zorgplicht wordt gewerkt.

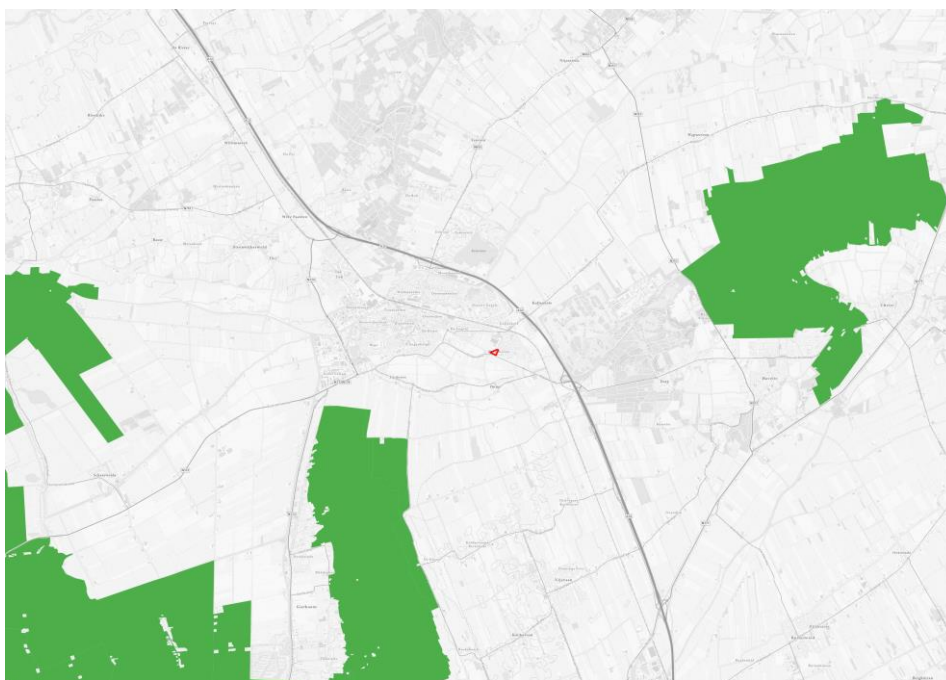
- Het uitvoeren van werkzaamheden wordt zoveel mogelijk buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd of het werkgebied voor wordt het broedseizoen ongeschikt gemaakt voor vogels.
- Het verwijderen van vegetatie gebeurt in een langzaam tempo waarbij een richting op gewerkt wordt om zo eventueel aanwezige kleine zoogdieren en amfibieën de kans te geven om te ontsnappen. De verwijderde vegetatie wordt direct verwerkt of afgevoerd om te voorkomen dat er dieren in gaan schuilen.
- Werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en tussen zonsondergang en zonsopkomst wordt geen kunstmatige verlichting gebruikt om het werkgebied uit te lichten (voornamelijk bij potentiële vliegroutes en verblijfplaatsen van vleermuizen).
- Materiaal en materieel wordt zoveel mogelijk op de huidige verharding geplaatst en niet in begroeide delen in of rondom het plangebied.
- Om de bestaande zadenbank in het plangebied te bewaren, wordt geadviseerd niet het gehele plangebied bouwrijp te maken. De delen van het plangebied die in de toekomst de bestemming 'groen' krijgen, kunnen het best ongemoeid gelaten worden.

4. Gebiedsbescherming

4.1 Natura 2000-gebieden

4.1.1 Algemeen

Het plangebied ligt op ruim 3 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied De Wieden (zie figuur 4.1). Op grotere afstand liggen Natura 2000-gebied Holtingerveld (circa 5 kilometer) en Weerribben (circa 8 kilometer). Vanwege deze afstand en (lokale) aard van het voornemen zijn nadelige gevolgen – met uitzondering van stikstofdepositie – op voorhand uitgesloten.

Figuur 4.1 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied (groen). Kaartondergrond: PDOK.

4.1.2 Stikstofdepositie

De activiteiten in het plangebied kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Een teveel aan stikstof kan leiden tot verzuring en vermessing van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebied(en). Geadviseerd wordt om zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator uit te (laten) voeren om te beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn. Het uitvoeren van een stikstofberekening maakt geen onderdeel uit van de voorliggende quickscan natuurtoets.

4.1.3 Specifiek zorgplicht Natura 2000

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor Natura 2000 (zie ook bijlage 1, kader B1.3). De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals versturende of verslechterende gevolgen). Uit voorgaande paragrafen blijkt dat er geen sprake is van nadelige gevolgen voor Natura 2000-gebieden, waardoor er bij voorliggend plan geen vervolgstappen aan de orde zijn in het kader van de specifieke zorgplicht Natura 2000. Een eventuele uitzondering hierop geldt voor de mogelijke nadelige gevolgen door stikstofdepositie. Het uitvoeren van een stikstofberekening maakt geen onderdeel uit van de voorliggende natuurtoets.

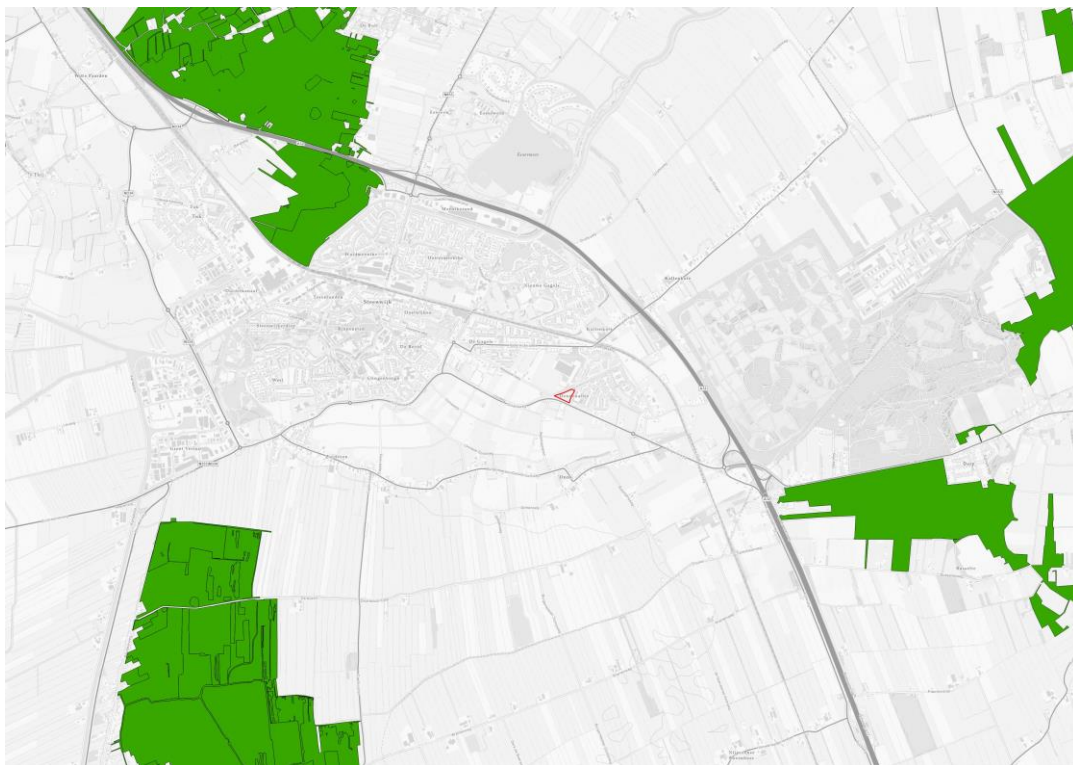
4.2 Natuurnetwerk Nederland

Uit de Digitale Atlas van provincie Drenthe (Provincie Drenthe, 2024) blijkt dat het plangebied op circa 2.3 kilometer van het Natuurnetwerk Nederland ligt (zie figuur 3.2). Provincie Overijssel hanteert geen externe werking. Het is echter mogelijk dat ook ontwikkelingen buiten de NNN van invloed zijn op het functioneren van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Dit zijn indirecte invloeden zoals verstoring. In lijn met vaste jurisprudentie², is het voornemen getoetst in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (voorheen: goede ruimtelijke ordening) (zie ook bijlage 1, kader B1.5).

Tussen het plangebied en het NNN liggen meerdere agrarische bedrijven, opgaande beplanting, doorgaande wegen en een snelweg. Vanwege deze tussenliggende infrastructuur, de aard en omvang van het voornemen worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN uitgesloten. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het NNN niet worden aangetast door de beoogde plannen.

Een eventuele uitzondering hierop geldt voor de mogelijke nadelige gevolgen door stikstofdepositie. Volgens recente jurisprudentie dient bij een omgevingsplanwijziging het effect van een mogelijke stikstofdepositie als gevolg van het plan inzichtelijk gemaakt te worden. Nader onderzoek naar de effecten van stikstof op het NNN is noodzakelijk. Het uitvoeren van een dergelijk onderzoek maakt geen onderdeel uit van de voorliggende natuurtoets.

² 201509359/1/R1

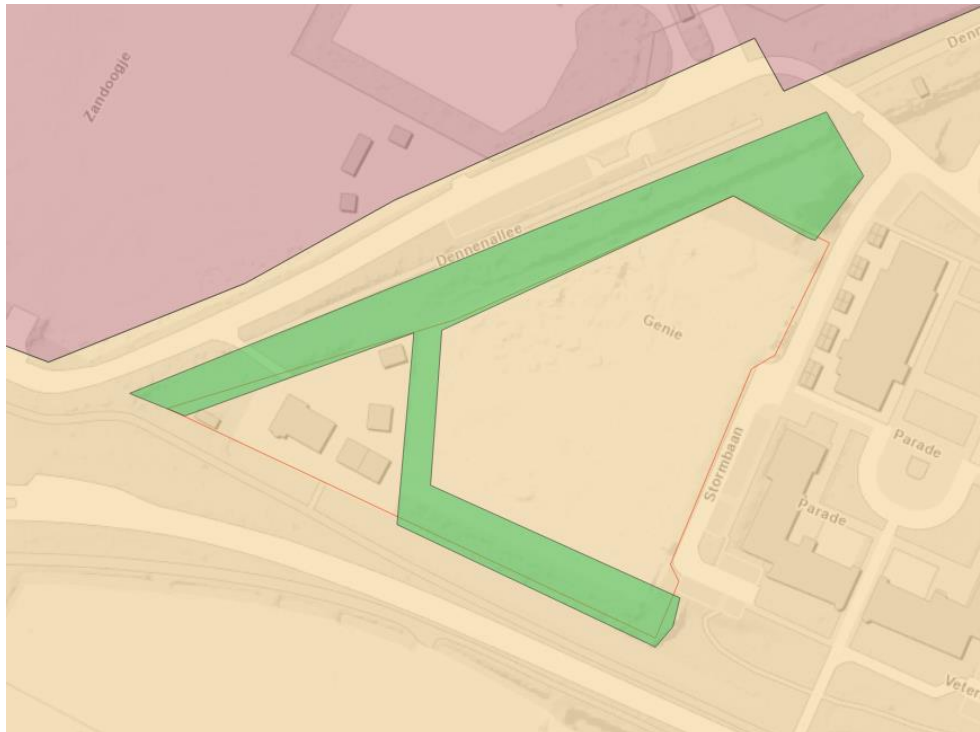
Figuur 4.2 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen). Kaartondergrond: PDOK.

5. Houtopstanden

5.1 Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand buiten de bebouwingscontour houtkap is (in veel gevallen) beschermd door de regels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit geldt niet voor houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat. Er gelden nog diverse andere uitzonderingen (zie kader 5.1).

De houtopstanden in het plangebied liggen buiten de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Steenwijkerland (zie figuur 5.1). In voorliggende situatie geldt dat de bomen onderdeel zijn van rijbeplanting die 20 of meer bomen omvat. De beplanting op de zuidkant van het woonerf, maakt geen onderdeel uit van de rijbeplanting en valt daarmee niet onder de in het Bal beschermde houtopstanden.

Figuur 5.1 Overzicht van de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Steenwijkerland (rood) en de houtopstanden die beschermd zijn onder het Bal (groen).

Uit historische kaarten blijkt dat de houtopstanden langs de noordwestzijde van de Meppelerweg al ten minste 170 jaar aanwezig zijn. Het betreft hier een goed ontwikkelde rij met voornamelijk eiken

die een aanzienlijke ecologische waarde vertegenwoordigt. Door de grote omvang van deze bomenrij en de vele vertakkingen, vervullen de bomen een belangrijke rol als leefgebied voor diverse insecten, vleermuizen en vogels. De hoge leeftijd van de bomen draagt bij aan hun ecologische waarde en heeft ertoe geleid dat zij een bepalend element zijn geworden in het landschap van de wijk.

NB: Behalve dat houtopstanden beschermd kunnen zijn door Rijksregels, kunnen ook gemeentelijke regels van toepassing zijn op het vellen van bomen. Toetsing aan gemeentelijke regels is geen onderdeel van dit rapport. Meer informatie hierover is beschikbaar via gemeente Steenwijkerland.

Kader 5.1 Houtopstanden waarvoor de regels uit het Bal niet van toepassing zijn

Voor onderstaande houtopstanden zijn de beschermingsregels uit het Bal niet van toepassing:

- Houtopstanden op erven en in tuinen;
- Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen; en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa als zijn:
 - ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter; en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- Houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bron: artikel 11.111, tweede lid, onder a t/m j, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Meld- en herplantingsplicht

Voor het vellen van (een deel van) de beschermde houtopstanden in het plangebied is in dit geval een meld- en herplantplicht van toepassing. Een melding van eventuele velling moet in de regel minimaal zes weken, maar niet eerder dan één jaar, voorafgaand aan de kapwerkzaamheden worden ingediend bij het bevoegd gezag (Provincie Overijssel). Indien bomen geveld worden, moeten deze herplant worden. De specificaties voor melding en herplant staan benoemd in de provinciale verordening. Wanneer herplant op dezelfde locatie niet mogelijk is, moet bij bevoegd gezag toestemming gevraagd worden voor herplant op een andere locatie. Een dergelijke toestemming heet onder de Omgevingswet een 'maatwerkvoorschrift'.

5.2.2 Specifieke zorgplicht houtopstanden

Iedereen die een activiteit uitvoert waarbij een beschermde houtopstand wordt geveld en grond wordt herbeplant, moet nadelige gevolgen voor de natuurbescherming, het bosareaal en landschappelijke waarden zoveel mogelijk voorkomen, en voor zover dat niet mogelijk is moeten gevolgen worden beperkt of ongedaan gemaakt (zie Bijlage 1, kader B1.4).

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2024). Juridisch Kader behorende bij de Kennisdocumenten Soorten, Versie 2.0 januari 2024. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1 februari 2023. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0 juli 2023. BIJ12, Utrecht.

Bij12 (2024) Kennisdocument steenuil *Athene Noctua* Versie 1.0 juli 2017. Bij12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0 april 2024. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 2.0 augustus 2024. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument kleine marterachtigen Bunzing - Hermelijn – Wezel. Versie 1.0 januari 2024. BIJ12, Utrecht.

Broekhuizen, S. K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canthers & J.C. Buys (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins & C.C. Vos (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Alterra, Wageningen. <https://edepot.wur.nl/44536>

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins, & C.C. Vos (2008). Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij Alterra-rapport 1375 uit 2005. Alterra, Wageningen. <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator 2009. Wageningen, Alterra-rapport 1976, Alterra, Wageningen. <https://edepot.wur.nl/134147>

Creemer, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Douma M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode (2011). De Zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Oranjewoud (2003). Quickscan natuurwaarden Voormalig kazerneterrein en omgeving te Steenwijk. Oranjewoudproject 136265.

Internet

BIJ12 (2024). Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming.

(<https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>). Laatste raadpleging in oktober 2024.

NDFF (2024). Nationale databank flora en fauna. Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2024.

RAVON (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse reptielen, amfibieën en vissen (<http://www.ravon.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2024.

Sovon (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse vogels (<http://www.sovon.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2024.

Zoogdiervereniging (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (<http://www.zoogdiervereniging.nl>). Laatste raadpleging in oktober 2024.

Bijlagen

Bijlage 1

Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders

Kader B1.1: Algemene zorgplicht

Algemene zorgplicht (Afd 1.3 Omgevingswet)

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht, uitgewerkt in de artikelen 1.6, 1.7 en 1.7a van de Omgevingswet. Deze geeft aan dat eenieder (overheden, bedrijven en burgers) verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving, door nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken. Het bevat ook een algemeen verbod op het verrichten van activiteiten die leiden tot aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In principe geldt de algemene zorgplicht altijd, tenzij er een specifieke zorgplicht is uitgewerkt voor bepaalde activiteiten.

Kader B1.2: Flora en fauna

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor alle in het wild levende dieren en planten, met inbegrip van de relevante directe leefomgeving van soorten (foerageergebied, rustplaatsen). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten ('flora- en fauna-activiteit'), moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat onderzoek wordt verricht naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I VR en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de VR;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V van de HR;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX van het Bal).

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid, van het Bal wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten. In art. 11.27, tweede lid, onder b, van het Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Flora- en fauna-activiteit

Bij het uitvoeren van activiteiten in de leefomgeving moet op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet beoordeeld worden of sprake is van:

1. een flora- en fauna-activiteit en
2. of voor de gevolgen van een flora- en fauna-activiteit een omgevingsvergunningplicht geldt.

Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de handelingen genoemd waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit vereist is ten aanzien van de daarin genoemde beschermde dieren en planten in het wild. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 van het Bal), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 11.46 van het Bal.
- Andere soorten (artikel 11.54 van het Bal), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een omgevingsvergunning vereist kan zijn (bijlage IX van de HR).
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt (artikel 11.56 van het Bal).

Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

Voorafgaand aan het vaststellen van een plan moet in het geval van schadelijke handelingen zijn beoordeeld of er zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Als aantoonbaar zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning kan het plan worden vastgesteld.

Kader B1.3: Natura 2000-gebieden**Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden**

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden (en bijzondere nationale natuurgebieden) (art. 11.6 van het Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze mogelijke gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6 lid 2 onder d van het Bal), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6 lid 2 onder f van het Bal). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals verstorende of verslechterende gevolgen).

Natura 2000-activiteit

De Omgevingswet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR).

Bij een project moet beoordeeld worden of sprake is van een 'Natura 2000-activiteit'. Dat is een 'activiteit (het realiseren van een project) die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Of sprake is van een Natura-2000-activiteit wordt onderzocht in een voortoets. Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1 lid 1 van de Omgevingswet). De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alleen voor projecten. Voor plannen is er een ander afwegingskader dat, hoewel vergelijkbaar met een Natura 2000-activiteit, elders in het stelsel Omgevingswet is verankerd. Een plan mag volgens art. 10.24 Bkl

worden vastgesteld als uit een passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid, van de Omgevingswet de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

Als er uit de voortoets naar voren komt dat de activiteit geen 'Natura 2000-activiteit' is, of als er sprake is van een vergunningsvrij geval, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Hoewel voor deze type activiteit geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Kader B1.4: Houtopstanden

Specifieke zorgplicht houtopstanden

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor houtopstanden (art. 11.116 van het Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert waarbij een beschermde houtopstand wordt geveld en grond wordt herbeplant, moet nadelige gevolgen voor de natuurbescherming, het bosareaal en landschappelijke waarden zoveel mogelijk voorkomen, en voor zover dat niet mogelijk is moeten gevolgen worden beperkt of ongedaan gemaakt (art. 11.116 van het Bal).

Houtopstanden

Afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij het Bal beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen, én die zich bevindt buiten de bebouwingscontour houtkap. De bebouwingscontour houtkap (art. 11.111 lid 2 van het Bal) is (door de gemeente) vastgelegd in een omgevingsplan (art. 5.165b van het Bkl). In bepaalde gevallen is er - ondanks dat aan genoemde voorwaarden voldaan wordt - alsnog geen sprake van een beschermde houtopstand, bijvoorbeeld wanneer deze zich bevindt op een erf of in een tuin (art. 11.111 lid 2 van het Bal). Voor het vellen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt een meldplicht (art. 11.126 van het Bal) en herplantplicht (art. 11.129 van het Bal). Het voornemen tot velling moet tijdig gemeld worden bij bevoegd gezag; waarbij de termijn bepaald wordt door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt (art. 11.113 van het Bal), soms is dat het Rijk (art. 11.114 onder a van het Bal). Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant (art. 11.129 van het Bal). Provinciale staten kunnen in de omgevingsverordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) geveld opstand stond.

Kader B1.5: Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en uitgewerkt in provinciale omgevingsverordeningen. In het Bkl staat dat bij omgevingsverordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen, waarbij tevens de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden worden vastgesteld. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van omgevingsplannen en projectbesluiten. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een omgevingsplan gewijzigd moet worden dan wel een projectbesluit wordt verleend, geldt een 'ja, mits'-afweging. Dit houdt kortweg in dat aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN alleen toegestaan is als deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in de omgevingsverordening en verankerd in de omgevingsplannen.

Bijlage 2

Ecologisch logboek

Handeling	Datum	Locatie	Paraaf ecologisch toezichthouder	Eventuele bijzonderheden/ opmerkingen

Bijlage 3

Overzicht verblijfplaatsen vleermuizen

Project
Woningbouw Kornputkwartier

Onderwerp
Projectgebied

- Legenda**
- Plangebied
 - Verblijfplaatsen vleermuizen**
 - Invliegopeningen vleermuisbunker
 - Objecten met potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen

Datum 30/10/2024	Schaal 1:1000	Opdrachtgever Gemeente Steenwijkerland
Versie SO/VO/DO + nr.	Kaartondergrond Top250Raster/Kadaster	Getekend door M. Boerhof
Kaartnummer */*	Formaat A3, liggend	Projectnummer 24346

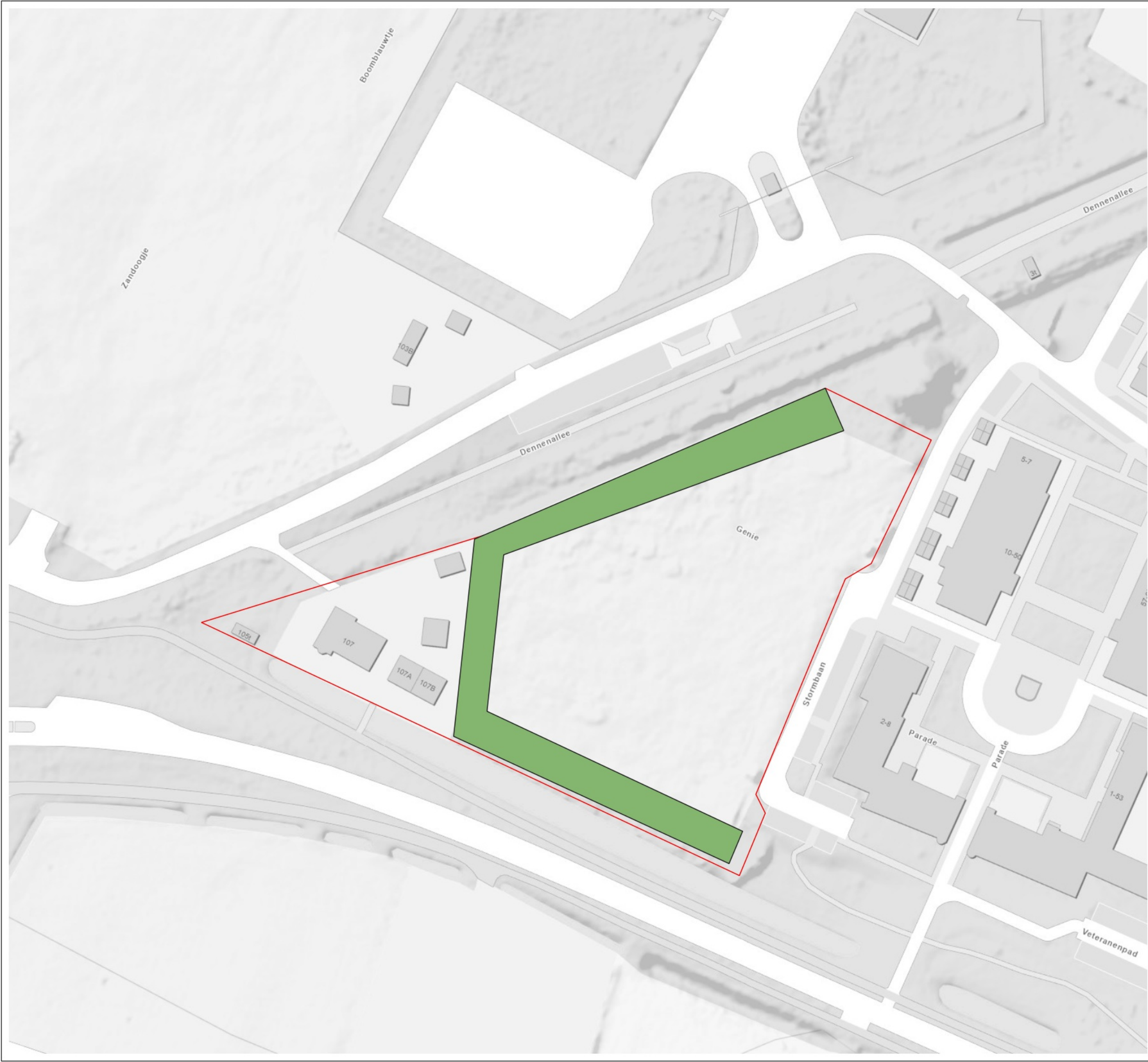

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

**eco
groen**
advies & ingenieursbureau

Bijlage 4

Overzicht verblijfplaatsen kleine marter-
achtigen, grote bosmuis, egel

Project

Woningbouw Kornputkwartier

Onderwerp

Projectgebied

Legenda

Verblijfplaatsen Grote Bosmuis, Egel en Kleine Marterachtigen

Plangebied

Datum

30/09/2024

Versie

SO/VO/DO + nr.

Kaartnummer

/

Schaal

1:1000

Kaartondergrond

Top250Raster/Kadaster

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

Getekend door

M. Boerhof

Projectnummer

24346

Zuiderzeelaan 53

8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464

I www.ecogroen.nl

ecogroen

advies & ingenieursbureau

Bijlage 5

Overzicht waardplanten (nacht)vlinders

Project

Woningbouw Kornputkwartier

Onderwerp

Projectgebied

Legenda

Boswilg

Ratelpopulier

Groeiplaatsen teunisbloem

Projectgebied

Datum

30/09/2024

Versie

SO/VO/DO + nr.

Kaartnummer

/

Schaal

1:1000

Kaartondergrond

Top250Raster/Kadaster

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Gemeente Steenwijkerland

Getekend door

M. Boerhof

Projectnummer

24346

Zuiderzeelaan 53

8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464

I www.ecogroen.nl

eco

groen

advies & ingenieursbureau